

Jolien Gijbels

Jolien Gijbels is als doctoraatsbursaal verbonden aan de onderzoeksgroep *Cultuurgeschiedenis vanaf 1750* van de KU Leuven. Ze bereidt een proefschrift voor over de religieuze en levensbeschouwelijke overtuigingen van Belgische dokters in de negentiende eeuw. In het kader van het onderzoeksproject “Het levensbeschouwelijke conflict voorbij: religie en vrijzinnigheid in de Belgische medische pers (1840-1914)” focust ze op wetenschappelijke debatten tussen katholieke en liberale artsen over verloskundige en gynaecologische thema’s. Daarnaast is Gijbels hoofdredactrice van de blog cultuurgeschiedenis.be.

Leve de vrouw of leve de foetus? Medische abortus, religie en ethiek in de negentiende eeuw

Wat als het onmogelijk is om een zwangere vrouw én haar ongeboren kind te redden? Kies je als dokter dan voor medische abortus om het leven van de vrouw te vrijwaren of geef je prioriteit aan het leven van de foetus? In de negentiende eeuw, toen abortus om psychosociale redenen strafbaar was, focusten levensbeschouwelijke debatten over abortus op deze medisch-ethische kwestie. Omstreeks 1850 ontspon er zich een levendig debat tussen katholieke en liberale dokters over de vraag of therapeutische abortus vanuit ethisch oogpunt toegelaten was bij vrouwen met bijzonder smalle bekkens voor wie een vaginale geboorte praktisch onmogelijk was. Het enige alternatief voor zo’n dodelijke ingreep op foetussen, de keizersnede, bracht doorgaans levende kinderen ter wereld, maar bood dan weer amper overlevingskansen aan vrouwen. Kortom, negentiende-eeuwse dokters die voor dit verloskundig dilemma stonden, moesten een keuze maken tussen het leven van de vrouw (medische abortus) en dat van de foetus (keizersnede). Dan rijst de vraag natuurlijk hoe zij hun keuze hebben verantwoord. Welke ethische argumenten lagen aan de grondslag van hun pleidooi voor of tegen therapeutische abortus? En tot op welke hoogte lieten katholieke en liberale artsen zich leiden door hun religieuze en levensbeschouwelijke opvattingen?